

Kázání Elišky Havelkové GN 47,13–27; 12.1.2020

V celé zemi nebyl chléb; hlad doléhal velmi těžce. Země egyptská i země kenaanská byly hladem vyčerpány. Za obilí, které nakupovali, vybral Josef všechno stříbro, co se ho jen v zemi egyptské a kenaanské našlo, a odvedl je do faraónova domu. Tak došlo v zemi egyptské i kenaanské stříbro a všichni Egyptané přicházeli k Josefovi a žádali: "Dej nám chleba; copak ti máme umírat před očima jen proto, že nemáme stříbro?" Josef rozhodl: "Když už nemáte stříbro, dejte svá stáda a já vám za ně dám chléb." Přiváděli tedy svá stáda k Josefovi a Josef jim dával chléb za koně, za stáda bravu a skotu a za osly. Pečoval o ně tím, že jim v onom roce poskytoval za všechna jejich stáda chléb. Tak uplynul onen rok. V příštím roce však přišli znovu a řekli mu: "Nebudeme před pánem tajit, že stříbro došlo a stáda dobytka už též patří pánovi. Jak pán vidí, zůstala nám už jen těla a půda. Proč ti máme umírat před očima, my i naše půda? Kup nás i s naší půdou za chléb a budeme i se svou půdou faraónovými otroky. Vydej osivo, abychom zůstali naživu a nezemřeli a naše půda aby nezpustla."

Josef tedy skoupil všechnu egyptskou půdu pro faraóna. Všichni Egyptané prodávali svá pole, neboť na ně tvrdě doléhal hlad. Země se tak stala vlastnictvím faraónovým. A lid od jednoho konce egyptského pomezí až ke druhému uvedl pod správu měst. Pouze půdu kněží nekupoval, neboť kněží měli od faraóna své důchody a žili z důchodů, které jim farao dával; proto svou půdu nemuseli prodat. Josef potom řekl lidu: "Dnes jsem koupil pro faraóna vás i vaši půdu. Zde máte osivo a půdu osejte. Pětinu z úrody budete odevzdávat faraónovi a čtyři díly vám zůstanou k osetí pole a pro obživu vaši a vašich domů a pro obživu vašich dětí." Odpověděli: "Tys nás zachoval při životě! Jen když získáme přízeň svého pána! Budeme faraónovými otroky." Josef tedy vydal o egyptské půdě nařízení dodnes platné: pětina úrody patří faraónovi. Faraónovým vlastnictvím se nestala jedině půda kněží. Izrael se usadil v egyptské zemi, na území Gošenu. Zabydleli se v ní, rozplodili se a velmi se rozmnožili.

Všichni kolem Josefa to věděli, že přijde mnoho let hladu. Nebylo to nic nového, vědělo se, že to přijde. Je to podobné, jako když stojíte před ledovým bazénem a víte, že až do něj skočíte, nebude to nic příjemného. Můžete se na studenou vodu připravovat jak chcete, ale stejně v prvním momentu ponoření vás čeká šok, který vám projede celým tělem. Nic vás před ním neochrání. A v jeden moment se může i zdát, že vás to dočista zabije, že vám ztuhne všechna krev v žilách... a to je teprve začátek. Dnešní text vzpomíná na to, jak se z vzácných hostů u faraona stali otroci.

Synové Jákoba, Izraele, přišli postupně o všechno. Nejprve o svoji vlast. Přestěhovali se kvůli velkému hladu ke zdroji. Byli okolnostmi, hladem a bídou donuceni sebrat to málo, co jim zbylo, a odejít na západ za štěstím. Doufali v lepší život. Ve své domovině byli sami svými pány, ale co zde v cizině? Hlad postupuje, naděje řídne a oni se vydávají do neznáma. Co na ně v té cizině čeká? Snad hrnce masa, na které budou vzpomínat jejich potomci na poušti? Život si chtějí zachránit. Kdyby Jákob nebyl opustil zemi zaslíbenou, byl by jistě hlady zahynul.

Jakkoli na začátku byl jejich příchod do Egypta velmi důstojný, s přibývajícím hladem bylo rok o roku hůř. Dno se zdálo být mnohem níže. Kvůli hladu jsou všichni obyvatelé Egypta včetně Izraelců v Gošenu postupně obírání o zbytky. První rok mají ještě peníze, ještě mohou koupit obilí. Ovšem inflace roste a peníze v době hladu postupně začínou ztrácet hodnotu. Tak se velmi rychle stane, že peníze dojdou. Došly vám někdy peníze? Co dělat, když už jste opustili svoji zemi, jste v cizině a je tam tak drahé, že vám dojdou peníze? Peníze ovšem došly všem. A o koho se místní budou starat především - o nějaké přistěhovalce z východu? Nebo nejprve obyvatelé bohatého západu pomohou sobě? Izraelovi synové však mají svého spasitele. Ovšem hlad se nechystá jen tak skončit. Jak dlouho ještě?

Ve druhé fázi dojdou peníze. Když dojdou peníze je čas na směnný obchod. Nemáš čím zaplatit, tak co ti zbylo? Čtete, že Josef vykupuje celá stáda za chléb. Hladoví poddaní přichází za Josefem a sami prosí, aby jim dal chléb, za cokoli, třeba i za celé stádo. A rok na to i stáda dojdou a co pak? Kde, že si mysleli, že bylo dno? Co jim zbylo?

Nastává třetí a poslední fáze. Hlad pokračuje a krize se prohlubuje. Lidé opět jdou za Josefem o pomoc. Už ale nemají, co by nabídli. A tak sami nabídnou to poslední, co jim zbylo. Pozemky jim zbyly a až skončí pozemky, zbyde jim už jen vlastní život. Dají ho v sázku? Máme tu umřít hlady? A k čemu nám to bude, když tu umřeme? To má vymřít ono zaslíbené potomstvo? Jaký musí mít člověk hlad, aby se prodal, aby sám začal prosit o to, aby byl on sám koupen do otroctví?

Připomíná mi to zhrouceného Jóba, který si také myslel, že dno přijde mnohem dříve, a pak v prachu a popelu sténá: *Já vím, že můj vykupitel je živ a on sám se postaví nad mým prachem. A i kdyby mi kůži sedřeli z těla, ač zbaven masa, uzřím Boha, pro mě tu bude, mé oči ho uvidí.* Izraelovi a jeho synům už taky zbyla jen ta kůže. A kde je teď spasil svět, Safenat Paneach?

On tam celou dobu je, je to o úhlu pohledu. Josef si mohl vesele žít v královském paláci a cpát si břicho. Mohl okrádat samotného faraona, kdyby na to přišlo. V textu čtete, že Josef o lidi pečoval tím, že jim tento obchod vůbec umožnil, že jim dovolil se zaprodat. Tím je zachránil, tím zachoval potomstvo. V hebrejštině je pro potomstvo tentýž výraz jako pro zrní. Skrze zrní Josef zachraňuje slib, který kdysi dal Hospodin jeho pradědovi Abrahamovi. Mohl je také nechat umřít hlady na ulici. Jakkoli to zní krutě, byla to jejich jediná naděje.

V krizi Josef doslova vykoupí lid z jisté smrti. Začne nakládat s lidmi a zrním. Vykoupí půdu, vykoupí pracovníky a daruje jim prostředky. Svěří jim obilí, více obilí, než by byli schopni si sami koupit či jakkoli jinak obstarat. Mají dostatek zrní a pouhou pětinu platí zpět faraónovi, tedy 20ti procentní daň. Zaslíbené potomstvo má dostatek slíbeného zrní, aby mohlo přežít. Ač by mi i kůži sedřeli, ač zbaven masa, uzřím Boha, pro mě tu bude. Jde tu o záchranu slibu – o záchranu budoucnosti – o záchranu holého života. Jak by člověk chtěl vykoupit

svůj život? Čím by ho chtěl vykoupit a komu? Vykupitel a spasitel přichází do zdánlivě beznadějně situace s novou nadějí na budoucnost.

Do jakého otroctví jsou lidé schopni se zaprodat, jen aby si zachránili holý život a mají vůbec na výběr? Nastává zde absurdní situace. Josef také kdysi přežil jen díky tomu, že byl prodán do otroctví. Nyní ti samí bratři, kteří ho do tohoto otroctví prodali, jsou sami vykoupeni a jejich vlastní život je zachráněn skrze otrockou práci. Izraelští synové vyznávají – zachránil jsi náš život, obnovil jsi nám naději.

27. verš přichází se skrytou novou nadějí. Takovou skrytou nadějí, jakou přináší semeno v zem vsáté. Uprostřed krize, uprostřed hladu, uprostřed otroctví – lid roste a velmi se rozmnožil. Tatáž slova zazněla na počátku Genesis a zaznívají i v první kapitole exodu. Vymření se nechystá. Tohle ještě není konec.

Když se přesuneme ze společenské situace do života víry, můžeme si vzpomenout na Ježíšova slova v Janově evangeliu. Ježíš řekl: „Já jsem chléb života; kdo přichází ke mně, nikdy nebude hladovět, a kdo věří ve mne, nebude nikdy žíznit. Lidé, kteří hladoví k smrti, kteří by se pro nasycení dokázali zaprodat, jen aby přežili, tito lidé mají naději. Ti, kdo hladoví po pravdě a lásce a smyslu a spravedlnosti, děti nového Izraele, je zde nasycení. Nikdo neslibuje pečené holuby, kteří by sami létali do úst, nestane se to samo – ale chléb tu je a s ním i naděje na nový život, na život, který začíná tam, kde se svírají vnitřnosti nedostatkem. Kdo takto vyhladovělý přijde ke spasiteli světa, který má dostatek chleba pro život, nebude odmítnut. Kdo si řekne o pomoc, neodejde s prázdnou. Ježíš říká: „kdo ke mně přijde, toho nevyženu ven“. A stejně jako Safenat Paneach -- Josef v Egyptě nezachází se svým vlastním zrním, tak ani Ježíš nezachází se svým pomyslným zrním, nýbrž spravuje poklady svého Otce a rozdává v hojnosti všem potřebným. Byl nám poslán pro naši záchranu, pro naše přežití. Vždyť říká: sestoupil jsem z nebe, ne abych činil vůli svou, ale abych činil vůli toho, který mě poslal.

A tak pokud jste mysleli, že je dno není zdaleka tak hluboko, pokud jste vyhladověli a nemáte na další dni, nemáte na budoucnost a chybí vám dostatek „zrní“ pro přežití, běžte ke spasiteli světa. Tohle ještě nutně nemusí být váš konec, i když se vám to tak může jevit. Vzpomeňte si na Boží věrnost, kterou prokázal synům Izraele. Vzpomeňte na to, že i když postupně přišli Izraelci v Egyptě o všechno, přesto tam nevyumřeli. Je to paradox. Ačkoli byli a jsou Božím lidem, přesto je utrpení a hlad neminuly. Jejich víra jim nenaplnila břicha ani sýpky. To, že správně věřili jim nezajistilo budoucnost. A už vůbec nebyl onen hladomor nějakým trestem Božím. To se tak prostě ve světě děje, že občas přicházejí léta sucha, přicházejí roky hladu. A neodejdou ze dne na den, někdy neodejdou ani během pár let. Bůh svůj lid neochránil před tím, aby hlad zažili, ale ochránil je před tím, aby je hladomor zničil k smrti. To se tak občas prostě stane, že nastane hlad a nouze, do nich ale Bůh posílá svoji odpověď, svoji naději a svoji cestu k přežití.

Bohoslužby 12.1.2020

Píseň 614,1+4

In: Ž 118: Chválu vzdejte Hospodinu, protože je dobrý, jeho milosrdenství je věčné! V soužení jsem volal Hospodina, Hospodin mi odpověděl, daroval mi volnost. Hospodin je při mně, nebojím se. Co by mi mohl udělat člověk? Všechny pronárody mě obklíčily; odrazil jsem je v Hospodinově jménu. Hospodinova pravice se vyvýšila, Hospodinova pravice koná mocné činy! Nezemřu, budu žít, budu vypravovat o Hospodinových činech.

Píseň 118, 1-4

MODLITBA:

Chválíme tě, náš Stvořiteli, náš Otče, že nás k sobě vineš, že nás vineš ke svému srdci a dáváš nám projít životem v dobách dobrých i v dobách úzkosti. Jen u tebe máme útočiště, ty rozséváš pokoj do našich srdcí i v dobách, kdy není čeho se chytit. Ty jsi naše skála nepohnutá, jen o tebe se můžeme opřít, jen v tobě máme život. Jen v tobě máme naději.

Přicházíš mezi nás ve svém Synu. Srze něj nám dáváš věčný život. Už nemusíme hynout. Ty sytíš naše hladová srdce. Tebe náš hlad a naše nedostatečnosti neděsí, nezavírají nám dveře: ty nás nevyhodíš pryč, protože nesplňujeme nějaké požadavky, ty nás naopak zveš, abys nám doplnil to, čeho nám chybí. Oslavujeme tě za to, že se nepohoršuješ nad naším hladem, ale že o nás s láskou pečuješ za každých okolností, zvláště v dobách, kdy nemáme čím zaplatit a jak se vykoupit.

Prosíme tě, sesílej nám svého Ducha svatého, utěšitele, přímluvce, aby k nám promlouval a přibližoval nám tebe a aby i nás přibližoval tobě. Amen

1 ČTENÍ JAN 6,35-40

PÍSEŇ: 373

Kázání

PÍSEŇ 632

OHLÁŠKY

PŘÍMLUVY A OTČE NÁŠ.

..a chceš-li použij si k tomu i nás.

- Za ty, kdo museli kvůli špatné ekonomické situace a aby si zachránili život opustit bezpečí svého domova a vydat se na cestu do neznáma, jsou zranitelní....a chceš-li použij si k tomu i nás.

- Ti kdo hladoví fyzicky ..a chceš-li použij si k tomu i nás.

- Ti kdo mají pocit, že umřou a všechno se jim svírá, Ti, kdo mají strach z budoucnosti..Ti kdo nevidí konec svého utrpení a přišli o naději....a chceš-li použij si k tomu i nás.

POSLÁNÍ Gal 5,13

Vy jste byli povoláni ke svobodě, bratří. Jen nemějte svobodu za příležitost k prosazování sebe, ale služte v lásce jedni druhým.

POŽEHNÁNÍ

PÍSEŇ 196,1-4